

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vera Concilii Tridentini Historia

Contra falsam Petri Suauis Polani narrationem

Pallavicino, Sforza

Antverpiae, 1670

Capvt XVII. Dies Sessioni indictus. Decretum de Episcoporum in suis
Ecclesiis mansione propositum. Suauis rationes de Sacerdotiis &
immunitatibus expensae.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11642

1546. cus Corcyrensis Archiepiscopus tam acriter in eos qui retardabant inuectus est, vt Legati, ne crederetur à se Corcyrensis verba profecta, eius acrimoniam increpauerint, ex illius sapientis effato, Multa laudata puniri.

C A P V T XVII.

Dies Sessioni indictus. Decretum de Episcoporum in suis Ecclesiis mansione propositum. Suauis rationes de Sacerdotiis & immunitatibus expense.

* Literæ Legatorum ad Farnesium, 29. Decemb. 1546.

Natalitii feriis ineuntibus, nouem dies ad rem propositam considerandam Patribus concessi. Deinde collectis suffragiis, duæ tertiæ partes consensere, vt statueretur Sessioni octauus post Epiphaniam dies, sexdecim tantummodò repugnantibus, hoc est, cunctis Hispanis, aliisque nonnullis, Sedes suas in ditioe Cæsaris obtinentibus; quibus accessere Marcus Vigerius, Senogalientis Episcopus, & Richardus Parus Anglus, Wigorniensis Antistes. Tum acri studio de morum ordinatione, ac potissimum de Episcoporum mansione agitatum. Per eam occasionem Suauis ab alto rem exorsus, primam graduum Ecclesiasticorum originem, & subsecutas deinceps varias consuetudines recenset. Cum autem is multa dicat, & nihil probet, qui verò hac de re scripserunt ex professo, innumeri penè sint; haud equidem patiar ad longum diuerticulum trahi ab hac mendaciorum audacia: adeoque euitatis historiarum nimis prolixis tricis, ex iis quæ Suauis obseruauit nonnulla percurram.

Dicit, In Ecclesia primæua gradus Ecclesiasticos fuisse meros labores, haud præmia. Ita planè: atque ita in præsentia rem se habere vellet Suauis, & cum eo cuncti hostes Ecclesiæ vellent. Sed grates Diuino Numini agendæ, quòd ea tempora præterierint. Id tunc ex infectationibus, quibus Ethnici in Christianos debacchabantur, & ex communi odio in nostram Religionem proficiscebatur; vnde illius Ministri in magna rerum omnium penuria, præterquam ærumnarum ac discriminum, versabantur. Non desunt hodie in Ecclesia Catholica inflammata studia cum eisdem ærumnis hæc ipsa munia obeundi. Testantur id Britannia, Turcarum ditio, & immensæ noui Orbis Regionis; in cuius barbarie & incommoda duriora, & acerbiora sunt funera, quàm olim apud Romanos idololatrias. Dixi, nunc haud deesse in Ecclesia Catholica huiusmodi ardentia studia; propter

propterea quod studiosi reformatæ Ecclesiæ nouatores, tot euecti laudibus à Suauis, haud certè conspiciuntur ad huiusmodi calicem hauriendum accurrere. Sed iterum affirmo, agendas Deo gratias, quod ea tempora iam deserint. Infidelium insectationes, iuxta Sanctorum seminaria ac impiorum flagitia sunt; simulque efficiunt, ut multorum sanctimonia, tentationi succumbens, in impietatem degeneret: quare semper Ecclesia suis precibus à Deo petit, ut illas arceret. Cetera non modò in veteri Testamento sacra ministeria honorum ac prouentuum copiâ cumulata sunt; sed post Christi aduentum, vel in Ecclesiâ, ut sic loquar, infantia, & cum fidelium numerus nondum excreuerat, hi tamen sacris Ministris tam amplè, tam splendide & opes & honores largiebantur, ut magnus ille superbusque Romanus tunc dixerit: * *Facite me vestrum Pontificem, & Christianus sim.*

1546.

* S. Hieronymus Epist. 61. & Baron. anno 367. num. 10.

3 Pergit detestari Suauis, tamquam intolerabilem corruptelam, Sacerdotiorum distinctionem, in ea quibus mansio affixa est, & in ea vnde licet abesse. Nihil planè miror: qui finem odit, ea præsertim odit, quæ ad finem conducunt. Enimuerò inter ea quæ facti Ordinis, Regiæque Ecclesiasticæ splendorem sustentant, efficacissima est eorum Sacerdotiorum copia, quæ mansionem non exigunt. Et quò à suis primordiis eorum tum institutio tum utilitas clariùs agnoscat, oportet in memoriam redigere, vbi quod necessarium homini est non suppetit, de comodo cogitari non posse: eaque propter docere Philosophum, * priùs excogitatas artes vitæ necessitati seruientes; postea verò conuersa fuisse ingenia ad eas reperendas, quæ vitæ felicitati conferrent. Cum autem id quo in Ecclesiasticis ministeriis necessariò indigent fideles, est ut Sacramentorum administratores, doctrinæ magistros, templorum cultores obtineant, quousque ea deessent, grauissimus foret abusus in alia redditus Ecclesiæ distrahere. Hic equidem Suauem percontatus fuisset, Parcùsne hæc in præsentia habeantur, quam præscis sæculis, adeò ab ipso commendatis. Proculdubio non æque tunc & cunctis vrbibus Episcopi, & cunctis oppidis Curiones, & cunctis vrbium vicis Parochi præsto erant atque in præsentia. Quantò minor tunc habebatur numerus Templorum Diuinis laudibus assidue resonantium, & Religiosorum vbique concionantium, confessiones fidelium excipientium, Sacris operantium, Psalmodias iugi frequentia celebrantium? Ut proinde potiùs par fuerit huic ceu ingenti fluvio, pietatis aggeres obstruere, & Ordinum Regularium numerum coërcere. At verò postquam tam amplè consultum est peculiarium

* Lib. 1. Metaph.

Pars I.

H h h h

loco-

1546. locorum indigentia, num forte operæpretium non erat, prospicere pariter communi cuidam Aulæ ac Regiæ vniuersali, quæ posset alere, præmiisque allicere ingentem virorum multitudinem, scientiâ, nobilitate, meritis præcellentium, qui huic Republicæ deseruissent, Deoque in hoc vitæ genere se manciparent? Profecto nulla est vel perniciosior, vel insanabilior in hominum communitate penuria, quàm remunerationum inopia, cum has erogare non liceat, quin Respublica depauperetur: Quod si æquè præmia ac supplicia in promptu forent, maioris negotij non esset efficere, vt virtutes egregiæ germinarent, quàm vt vitiorum stirpes euellentur. Hoc posito, vnicum in Ecclesiastica Hierarchia ærarium ad hæc alimentata & ad hæc præmia ex iis Sacerdotiis conflatur, mansionis vinculo solutis: horum igitur affluentia, Ecclesiæ opplet vbera ad enutriendam virtutem.

Ita planè futurum, respondebitur, si pro ratione meriti fieret distributio præmiorum. At equidem repono, hinc non agi, laudandine, an vituperandi sint distributores, qui alij pro alijs ætatibus sunt, nunc probi, nunc mediocres, nunc etiam improbi, iuxta ac in quavis Republica: in qua tamen præmiorum institutio numquam noxia credita est ex distributione perperam habita. Hoc vitium, vti que ab humana conditione magis minùsve insuperabile, quotidie Romæ à Concionatoribus è suggestu, à Theologis in libris editis vituperatur. At interrogo, An, quamuis post optimè institutas leges adhuc in distributione peccetur, expediat Ecclesiæ, huiusmodi præmiorum ærarium apud se habere, an potius, quod vellet Suavis, eo carere? Quis ambigat de responso? Si illud habeatur, contingeret fanè aliquos indignos hinc ditescere, aliquibus dignis parçè consuli: sin verò tollatur, eueniet, neminem dignum quidquam consecuturum; nullam fore communem patriam, communem Regiam nullam: cuiuslibet necesse fore, vt si velit Ecclesiæ patrimonio ali, in oppidis degat, quâ peccata confitentes audiendo, quâ Psalmos decantando, remotus à frequentia, hoc est, à præstantissima mortaliū schola, quâ ingenia, & doctrina, & prudentia mirificè excoluntur: & quod pessimum foret, defuturum Ecclesiasticum Principatum, quo Ecclesia, vnitas, disciplina ac decus sustentur, quem admodum sæpiùs à nobis ostensum.

Neque quisquam inficiabitur, ab Aula Romana, tamesi suis aspersa labeculis, ali atque educari plurimam segerem virorum eruditiorum, præsertim sacræ Literaturæ: cumque in multis aliorum Principum Aulis Aulici plerumque stipendio conducantur, qui ad speciem

speciem ac pompam adsint; Pontificia in suis exigit ac remuneratur eas dotes, quæ naturam rationis compotem propriè condecorant, quæ Christianam Religionem exornant, quæ Rempubicam in terris felicem reddunt, eiusque ciuibus viam parant ad felicitatem in celo. Adde, hanc ipsam immodicam Ecclesiastici proventus largitionem, vni Capiti quandoque collatam cum aliqua iustitię distribuētis iactura, in plurimorum commoda conuerti: nam coniuncta simul & conscientię & existimationis calcaria, diuites Præfules extimulant ad magnifica pietatis opera, quibus summus honor exhibetur Deo, leuamen pauperibus, laborantibus alimonia, Ecclesiasticę Regiæ ornamentum: adeò vt huiusmodi opera Romæ his duobus sæculis extructa, abundè forent ad excitandam venerationem simul & admirationem in nostram Religionem omnium Mahumetanorum Ethnicorumque Principum. Et tamen ne longo quidem interuallo id vsurpatum cernitur ab aulicis, cuiusuis alterius Aulæ gratiã ditescētib; id verò quoddam Reipublicę bonum est, existens vel ex immoderata distributione Sacerdotiorum, mansionem minimè deposcentium.

6 Nempe libet pernoscere, num recta sit Suavis animaduersio? Cunctos Principes Dynastasque Catholicos sententiam rogemus. Fac, Pontifex legem promulget, omnibus Sacerdotiis mansionem adnexam: & palam fier, an quisquam Principum legem illam comprobet; an existimet vnusquisque, rectæ Regnorum administrationi opus esse, vt plurima ex iis Sacerdotiis, ad quæ obtinenda ipsi Principes capita designant, conferri possint homini ibi non degenti, sed in Reipublicæ ministeriis defudanti. Neque in hoc de Principibus nobis quarendum: tunc potiùs iuste conqueremur, cum à Reipublicæ negotiis excluderent Ecclesiasticos, qui plerumque promiores erunt quàm profani ad pia & religiosa consilia. Quamquam autem qui huiusmodi Sacerdotiis fruuntur, mansionis lege non teneantur; ipsis tamen haud leue imponitur onus, quod Suavis deridet, quia fortassis illud excusserat, recitandi scilicet quotidianas preces per sesquihoram, intentatã lethalis noxæ pœnã, & prouentuum in conscientię foro iacturã; ac præterea iniunctã vitæ cælibis necessitate: quod adeò confert vt animus ad cælestia recolenda seriò adiciatur, vt inhæreat studiorum labori, vt nobilium familiarum splendor retineatur; id autem oneris grauissimum accidit, cum & animus, & honor, & progenies illius inquinetur, qui difficillimum huiusce continentię consilium non obseruat. Studia Germaniæ, Sacerdotum matrimonia assiduè efflagitantis, satis te-

H h h h 2 stantur,

stantur, an sublata etiam mansione, grauiſſima adhuc penſio Sacerdotiſ imponitur relinquitur.

Refert inſuper Suauis, Curionibus quoſque indulgeri ne reſideant, 7 per eam adiumenti vim, quã cuncta Romæ obtinentur; quibus verbis pecuniam ſignificat. At certum eſt, pecunioſiores eſſe Episcopos, quam ſubiectos Curiones, adeoque patientiorem ea de cauſa huiuſmodi relaxationum officinam Episcopis eſſe debere: & tamen licuit Montano ſidenter affirmare, ne vnam quidem ætate ſua ab ipſis impetratam; nec fuit in Concilio, qui poſſet hominem falſe redarguere. Quare ſi per nimiam indulgentiam cum iis actum erat, qui minora Sacerdotia obtinebant, non certe omnipotentis auri vis illud effecerat, ſed hominum propenſio comparandæ ſibi alienæ benevolentia per conſeſſiones, vbi ſecuturum inde incommodum tenue videtur: animo non aduertenti perinde fore, multa lapillorum millia ab vrbis mœnibus eruere, ac ea tandem diruere. Verum, vt eumque tam noxia indulgentiam tunc irrepreſerit, quãnam ille ratione iactiter, Eccleſiam à Concilio in deterius actam? Curionum quiſpiam in præſentia auri pondera Romam conuehat, experiaturque, an valeat abſentia facultatem impetrare, niſi grauiſſimam, maximeque perſpicuam cauſam adduxerit. Profeſſo vix vnus e centenis nanciſcemur, qui huiuſmodi conſeſſionem non inquam perpetuam, ſed ne temporariam quidem ac perbreuem obtineat.

Quod autem ad controuerſiam decidendam ſpectat, an Episcoporum ſuas apud Sedes manſio iure Diuino præciperetur, de quo multa Suauis per ſatyram intermiſcet: cum idem alibi fateatur, poſt impenſum ex integro ſtadium ſedato animo, atque ab omni perturbationis nebula deſecato, nihil ſolidi repertum, quo ea ſententia niteretur; opus non eſt, vt in purgandis Legatis illi contradicentibus immoremur: aliàs de ea copioſe differendum erit.

Per occaſionem enarrandi, quo pacto, vt Episcoporum in ſuis Eccleſiis manſio ſtabiliretur, ij petierint veterem ſibi iuriſdictionem reſtituendam, ſublatis immunitatibus ab ipſorum poteſtate, per Apoſtolicam Sedem cuiumque conſeſſis, hic iterum euagatur Suauis ad mirabilem quãdam chronologiam variorum in Eccleſia regiminum. Primum, per Ariſtocratiam dicit fuiſſe Diœceſes adminiſtratas à communi Presbyterorum conſenſu: ab his vero, quo discordia facilius euitarentur, ſponte monarchicam adminiſtrationem inductam, cunctis Episcopo concorditer ſe ſubdentibus: Episcopos pariter minorum vrbium, maiorum Episcopo ſe ſubieciſſe, earum præſertim vrbium, in quibus Cæſaris Præfecti debebant.

Mior

10. Miror equidem hominis frontem, instar oraculi pronuntiantis, tot effata tam grauis, nullâ probatione productâ, & ne vno quidem verbo respondentis aperitissimis demonstrationibus oppositis, quæ apud tot egregios sacrarum controuersiarum scriptores in ipsam vociferantur. Nolo tamen à mea semita deflectere ad quæstiones tam amplas, tamque agitas: satis mihi sit, hac vnâ consecutione Suauem vrgerè: Regiminis igitur Monarchici necessitas vsque aded per ipsam periculationem se prodidit, vt in singulis Dioccesibus conuenerit Presbyterorum communitas, de sponte abroganda à se possessa iurisdictione, eaque in Episcopis collocanda; tum Episcopi in quavis Prouincia confererint in eadem Primatibus conferenda; durissimâ difficultate deuorata, quam experiuntur singuli in seipsis auctoritate spoliandis, & alterius imperio subiiciendis. Quod si id Presbyteri erga Episcopos, & Episcopi erga Primates libenter egere, tametsi & illorum inter se, & horum pariter inter se continua commercia cœtusque facilius ex propinquitate intercederent; censendumne sit, Primates, quippe inter se magis seiunctos, minusque idoneos conuentibus frequentandis, huiusmodi necessitate non compelli; vt se vni Principi submitterent, qui vniuersale regimen Ecclesiæ ad Monarchiam reuocaret? Quod cum ira sit, argumentationem à me aliâ usurpatam resumo, & quemcumque mortalium perecontor: Liceatne nobis in animum inducere, à Corporata Dei sapientia huiusmodi regimen in Ecclesiâ constitutum, quod diuturnum non esset, & vbiq; terrarum de communi consensu breui mutandum; an potius quod optimum foret, & quod deberet ac posset perpetuo permanere? Sanè quicumque huic rationi reluctatur, nã ille rationis est expers.

11. Commemorat post hæc Suavis immunitates ab Episcopi iurisdictione, quas Regularium Ordines à Romano Pontifice impetrarunt; illarumque causam assignat Pontificum eas largientium studio tuendæ supremæ suæ auctoritatis per eorum solertiam, qui huiusmodi priuilegiis perfruuntur. Esto: In primis hoc posito, necesse erat vt supremæ huius auctoritatis pacificâ possessione Romani Pontifices iam potirentur; alioquin immunitates ab illis concessæ nec apud Episcopos, nec apud Principes vllò fuissent in pretio. Ad si admittatur, spectabat ad Ecclesiastici Principis prudentiam, eam auctoritatis eminentiam sartamentam seruare; pro eo ac debet quicumque optimus Princeps suæ legitimæ iurisdictionis satagere. Porro tam iustam auctoritatis suæ tutelam curarunt Summi Pontifices non armorum vi, arciumque presidio; sed industriâ sanctissimorum

H h h h 3 morum

iores semel potiti sunt, perinde quasi pro huiusmodi iure spoliatus & ipse non esset: cum certum sit, quidquid vel ille obtinet, vel ipsius maiores possedere, aliquâ vetustissimâ tempestate nec penes eum, nec penes suos illud fuisse, sed penes alios, qui rem illam amiserunt.

1547.
* Litera
Farnesij ad
Legatos,
30. Iunij
1546.

C A P V T XVIII.

Congressus ac disceptationes de Concilij titulo, ac de Episcoporum in suis Sedibus mansione.

1 **M**andata Legati acceperant à Paulo; ut in primis curarent, ne in Decreto obligationis residendi, Cardinales discretis verbis nominarentur; censebat quippe, leges pœnasque supremis Principis Senatoribus non nisi ab ipso Principe statundas; nec eas ille distulit, sed paucis post habitam Sessionem diebus per se edidit, sicuti nostris Lectoribus infra liquebit. Secundo loco, uti quæstionem declinarent, An Episcoporum mansio in suis Ecclesiis Divini iuris esset: siquidem ad rem præsentem, ubi non de obligatione ambigebatur, sed quærebatur de pœna infligenda, necessaria nequaquam erat ea quæstio, quæ, utpote inter partium studia nimis iactata, poterat contentiones moralque implicare; & ubi decerneretur, eam obligationem ad ius Divinum pertinere, ansam præbere turbulentis ingeniis, in dubium revocandi, num rata essent laxamenta, quamquam ad tempus concessa, rationique consentanea, quæ interdum Romani Pontifices indulgenda censerent.

2 Quapropter Legati proposito memoratæ mansionis Decreto, cum de his duobus Capitibus non ab Hispanis modo, sed ab aliis compluribus fieri mentionem senserunt, conati sunt ea declinare. Et quod ad posterius attinebat, Montanus rationem aliâ à se adductam repetit: Numquam videlicet à Pontifice, mansionem in suis Sedibus Episcopis relaxari; adeoque cum per inflictas à Patribus pœnas ad eam adigerentur, superuacaneum esse, in illius disputationis tricas se conicere, quæ non nisi ad decurtandas Pontifici manus valebat, ne quid in eo genere indulgeret. Quod verò spectabat ad Purpuratos, affirmavit, & se & collegam ad residendum paratos esse, idemque sibi de reliquis Cardinalibus persuaderi; sed pro ea, quæ illius gradus ratio habebatur, haud certè permitti ut quasi rei nominarentur: posse tamen adhiberi vocum generalium formulas tam amplas, quæ Senatorium illum Ordinem pariter complecterentur. At pergentibus quibusdam instare, interdicens,

* Litera
Farnesij ad
Legatos,
30. Iunij
1546.

* Præsertim
in Cœnibus
generalibus,
3. & 4. Ianuar.
1547.

Janus